ଡି. ଗୋପାଳକ୍ରିଷ୍ଣାନ

ବନାମ

ସଦାନନ୍ଦ ନାୟକ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଅକ୍ଟୋବର 15,2004

[କେ. ଜି. ବାଲକ୍ରିଷ୍ଣାନ ଏବଂ ଡଃ ଏ. ଆର୍. ଲକ୍ଷ୍ମଣନ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଅପରାଧିକ ଆଇନ :

ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା- ତଦନ୍ତ ସମୟରେ ପୋଲିସ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କ ନାମ ତଳେ ଲେଖାଯାଇଥିବା ଫଟୋଗ୍ରାଫଗୁଡ଼ିକୁ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଦେଖାଇବା ଏବଂ Cr. PCରେ ଧାରା 161 ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କର ବୟାନ ନଥିଭୁକ୍ତ କରିବା- ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା, ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯଥାର୍ଥ ନୁହେଁ-ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନଥିଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ଦୋଷମୁକ୍ତିରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ମାମଲା ନୁହେଁ- ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ରିୟା-ବ୍ୟାଖ୍ୟା-ଅପରାଧିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା,1973- ଧାରା 161- ତଦନ୍ତ ।

ଗୋଆର ଏକ କମ୍ପାନୀର ଏକ ଶାଖାରେ ଧର୍ମଘଟ ସମୟରେ, କିଛି କର୍ମଚାରୀ ଧର୍ମଘଟକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ପୀଡ଼ିତମାନଙ୍କ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିବା କୁହାଯାଉଛି, ଯେଉଁମାନେ କିଛି ଦିନ ତଳେ ଚେନ୍ନାଇ ଶାଖାରୁ ନୂତନ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦେବା ପାଇଁ ସେଠାରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ପୀଡିତଙ୍କ ମଧ୍ଯରୁ ଜଣେ ପରେ ହସ୍ପିଟାଲରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଭିଯୁକ୍ତ-ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବେଦନରେ, ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ତଦନ୍ତ ସମୟରେ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଧର୍ମଘଟକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଫଟୋ ସହିତ ଏକ ଆଲବମ୍ ଦେଖାଇଥିଲେ ଯାହା ତଳେ ନାମ ଲେଖାଯାଇଥିଲା ଏବଂ **Cr.P.C**ରେ ଧାରା **161** ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କର ବୟାନ ନଥିଭୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହିପରି ଭାବରେ ତଦନ୍ତ ଏବଂ ବିଚାରକୁ କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚାଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ କରିଥିଲେ ।ଏଥିରେ କ୍ଷୁବ୍ଧ ହୋଇ, ରାଜ୍ୟ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲା ।

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରି

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ **:1.**ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଯଥାର୍ଥ ନୁହେଁ, କାରଣ ଏହା ନିରପେକ୍ଷ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ତଦନ୍ତକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ଏବଂ କେତେକ ସମୟରେ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରେ ଯେଉଁଠାରେ ଭୁଲ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣକାରୀ ଭାବରେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଏ । ତଦନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସମୟରେ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଦେଖାଇବା ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ଆଇନଗତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ, ତଥାପି, ତଦନ୍ତ ସଠିକ୍ ଦିଗରେ ଚାଲିଛି କି ତାହା ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ପୋଲିସ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଦେଖାଇବାକୁ ହକଦାର । ତଦନ୍ତ ସମୟରେ, ଯଦି ସାକ୍ଷୀମାନେ ଆକ୍ରମଣକାରୀଙ୍କ ଚିହ୍ନଟକାରୀ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଦେଇଥାନ୍ତେ, ତେବେ ତଦନ୍ତକାରୀ

ଅଧିକାରୀ ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଦେଖାଇ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ କରିପାରିବେ ଏବଂ ତଦନ୍ତକାରୀ ଅଧିକାରୀ ପ୍ରଥମେ ଗୋଟିଏ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଦେଖାଇବେ ନାହିଁ ବରଂ ଉପଲବ୍ଧ ହେଲେ ସମାନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଏକାଧିକ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଦେଖାଇବା ଉଚିତ I ଯଦି ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତି ଚିହ୍ନଟ ପାଇଁ କିମ୍ବା ଭିଡିଓ ଚିହ୍ନଟ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଥାଏ, ତେବେ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ସାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ କେବେବି ଦେଖାଯିବ ନାହିଁ I[524- B- C; 523- H; 524- A]

2. ତତ୍କାଳୀନ ମାମଲାରେ, ସାକ୍ଷୀମାନେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଶାରୀରିକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ କିମ୍ବା ଆକ୍ରମଣକାରୀଙ୍କୁ କିପରି ଚିହ୍ନଟ କରିଥିଲେ ତାହାର କୌଣସି ଚିହ୍ନଟକାରୀ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ନଥିଲେ I ଏପରି ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ପାଇଁ, ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଦେଖାଇବା ଦ୍ୱାରା ତଦନ୍ତକାରୀ ଅଧିକାରୀ କେବଳ ଚିହ୍ନଟ ସମ୍ପର୍କରେ ଭୁଲ ନିଷ୍କର୍ଷ ବାହାର କରିବେ I[523- E]

3. ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସାକ୍ଷୀମାନେ ଆକ୍ରମଣକାରୀଙ୍କୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଚିହ୍ନଟ କରିବାର କୌଣସି ସୁଯୋଗ ପାଇନଥିଲେ କାରଣ ସେମାନଙ୍କର ପୂର୍ବ ପରିଚୟ ନଥିଲା I ସାକ୍ଷୀମାନେ କାରଖାନାକୁ ଯାଉଥିବା ସମୟରେ ଏକ ଗାଡ଼ିରେ ଯାତ୍ରା କରୁଥିଲେ, ଏବଂ ଯଦି ସେମାନେ ଯାତ୍ରା ସମୟରେ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ଏକ ଦଳକୁ ଦେଖିଥାନ୍ତି, ତେବେ ସେମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ସହଜ ହୋଇନପାରେ I ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟ ପ୍ରମାଣର ବିକୃତ ମୂଲ୍ୟବୋଧ କରିଛନ୍ତି I ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ମତ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ I ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଦୋଷମୁକ୍ତି ଆଦେଶରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ମାମଲା ନୁହେଁ I[524- D]

ଅପରାଧିକ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଅପରାଧିକ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1197-1203/1998 I

Crl A. ସଂଖ୍ୟା 20-25 ଏବଂ 38/1996ରେ ପାନାଜୀ ଠାରେ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 12.11.97 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ I

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ କେ. ଭି. ବିଶ୍ୱନାଥନ, କେ. ଭି. ଭେଙ୍କଟରମଣ ଏବଂ ବି. ରଘୁନାଥ I

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ତାଙ୍କ ସହିତ ୟୁ. ୟୁ. ଲଳିତ, ଅରୁଣ ପେଡନେକର, ନିତିନ ସାଙ୍ଗ୍ରା, ଭି. ଡି. ଖାନ୍ନା ଏବଂ କୁମାରୀ ଏ. ସୁଭାଶିନୀ I

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ କେ.ଜି. ବାଳକ୍ରିଷ୍ଣାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା I ବମ୍ବେର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପାଣାଜିର ଦୌରା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରି 7 ଜଣଙ୍କୁ ନିର୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ କରିବା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ଦାୟର କରାଯାଇଛି I ଦୌରା ବିଚାରପତି ଦ୍ୱାରା ମୋଟ 14 ଜଣ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଛଅ ଜଣଙ୍କୁ IPCର ଧାରା 143, 147, 148, 452, 325 ଏବଂ 304 ଭାଗ II ସହିତ ପଠିତ ଧାରା 49 ପଠିତ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା I A- 7 ଆର୍ଥର ଭିଗାସ୍

IPCର ଧାରା 143, 147, 148, 452 and 325 ସହିତ ପଠିତ ଧାରା 149 ପଠିତ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ।

ଫେବୃଆରୀ 1987ରେ, ଗୋଆର ପୋଣ୍ଡାରେ ମାଡ୍ରାସ ରବର କାରଖାନାର କର୍ମଚାରୀମାନେ (ଏଠାରେ "MRF" ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି) ଧର୍ମଘଟ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସେହି ଧର୍ମଘଟକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଗୋଷ୍ଠୀର ସଦସ୍ୟ ଥିଲେ । MRF ର ପରିଚାଳନା କିଛି ନୂତନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କର୍ମଚାରୀ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇଥିଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦେବା ପାଇଁ, ଚେନ୍ନାଇର MRF ର କାରଖାନାରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ କିଛି ବରିଷ୍ଠ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକଙ୍କୁ ଗୋଆ ଅଣାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ମୀରାମାରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏହାର ଅତିଥି ଭବନ 'ଭୈଲଙ୍କାନି' ରେ ରହିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିଲା । ସେମାନେ ଅତିଥି ଭବନର ଏକ ଅଂଶ ହୋଇଥିବା ଫ୍ଲାଟରେ ରହୁଥିଲେ । ଅଭିଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ, 13.3.1987 ତାରିଖ ରାତି ପ୍ରାୟ 9.15 ସମୟରେ, ଅଭିଯୁକ୍ତମାନେ ଲାଠି, ରଡ୍ ଏବଂ ଚେନ୍ ସହିତ ସେଠାକୁ ଆସିଥିଲେ ଏବଂ ଚେନ୍ନାଇରୁ ଆସିଥିବା ତତ୍ତ୍ୱାବଧାରକଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ । କିଛି ଅଭିଯୁକ୍ତ ଜଣେ ଭେନୁଗୋପାଳଙ୍କୁ ଲୁହା ରଡ୍ ଏବଂ ଲାଠିରେ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ଡି. ଗୋପାଳକ୍ରିଷ୍ଣାନ ଏବଂ ଡାନିୟାଲଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ଡାକୁଥିଲେ, ଅଭିଯୁକ୍ତମାନେ ତୁରନ୍ତ ସେଠାରୁ ଚାଲିଯାଇଥିଲେ ।

ପୋଣ୍ଡାରେ MRFର ଜେନେରାଲ ମ୍ୟାନେଜର PW 10 ଇ. ଏମ୍. ମାଥାଇଙ୍କୁ ଘଟଣା ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେ 'ଭୈଲଙ୍କାନି' ଅତିଥି ଗୃହକୁ ଆସିଥିଲେ । ଆହତମାନଙ୍କୁ G.M.C. ହସ୍ପିଟାଲକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ଆହତ ଭେଣୁଗୋପାଳଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଗୁରୁତର ଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ପାଣାଜୀର ବୈଦ୍ୟ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଠାରେ ତାଙ୍କର 25.3.1987ରେ ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିଲା । ପୋଲିସ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରିଥିଲା । ଦୌରା ବିଚାରପତି ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ପୂର୍ବ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଭାବରେ ଦୋଷୀ ବୋଲି ପାଇଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ମତ ଥିଲା ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଅଭିଯୁକ୍ତ ସାକ୍ଷୀ ଭାବରେ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଚିହ୍ନଟ କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ବଦଳାଇ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଆହତ ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ସମେତ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କର ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ସହିତ ପୂର୍ବରୁ କୌଣସି ପରିଚୟ ନଥିଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପରିଚୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସନ୍ଦେହଜନକ ଥିଲା । ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଛି ।

ଦୌରା ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଆହତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା, ସେମାନେ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଥିଲେ ଯେଉଁମାନେ ହଡ଼ତାଳ କରୁଥିବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସଦସ୍ୟ ଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରାୟତଃ କାରଖାନାର ସୁରକ୍ଷା ଫାଟକ ପାଖରେ ବସି ସ୍ଲୋଗାନ ଦେଉଥିବାର ଦେଖାଯାଉଥିଲା । କାରଖାନାକୁ ଯାଉଥିବା ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା ଏବଂ ଏହିପରି ସମସ୍ତ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ସାକ୍ଷୀମାନେ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଚିହ୍ନଟ କରିଥିଲେ । ଘଟଣା ପ୍ରମାଣ କରିବା ପାଇଁ PW 6 ଗୋପାଳ କୃଷ୍ଣନ, PW 7 ଡାନିଏଲ୍ ଥମାସ ଏବଂ PW 8 C ରବିନ୍ଦ୍ରନାଥ ହେଉଛନ୍ତି ସାକ୍ଷୀ ଯାହାଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ସାକ୍ଷୀମାନେ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ପୋଣ୍ଡା ସ୍ଥିତ MRF କାରଖାନାରେ ପ୍ରାୟ 25 ଦିନ ଧରି କାମ କରୁଥିଲେ । PW 5 ୱିଲିୟମ୍ ଜନସନ୍ ଜଣେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ଯିଏ ବୟାନ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ତାଙ୍କୁ

ଏକ ଆଲବମରେ ଅନେକ ଫଟୋ ଦେଖାଇଥିଲେ ଯାହା ତଳେ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ନାମ ଲେଖାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେ ତୁରନ୍ତ ଅଭିଯୁକ୍ତ A-3 ଗୋକୁଳଦାସ ବାବି ଗାଁକର ଏବଂ A-12 ସାଇପ୍ରିଆନୋ ଡି' କୋଷ୍ଟାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିଥିଲେ ।

ଉତ୍ତରଦାତା-ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ଏକ ଆଲବମ୍ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀଙ୍କୁ ପଚରା ଉଚରା କରିଥିଲେ ଏବଂ ଫଟୋଗ୍ରାଫଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେହି ସମୟରେ, ଧାରା 161 ବୟାନ ନଥିଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା PW 10 ଇ.ଏମ୍. ମାଥାଇ, ମହାପ୍ରବନ୍ଧକଙ୍କ ବୟାନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ, ଯିଏ କହିଥିଲେ ଯେ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଚାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ସେହି ଦିନ ତାହା ଦେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ PW 13 ତଦନ୍ତକାରୀ ଅଧିକାରୀ, ଯିଏ PW 10 ଇ.ଏମ୍. ମାଥାଇ, ମହାପ୍ରବନ୍ଧକଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗକୁ ପଞ୍ଜୀକୃତ କରିଥିଲେ, ସେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ PW 10 ମହାପ୍ରବନ୍ଧକ 14.3.1987 ରେ MRFର ଧର୍ମଘଟକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଯୋଗାଇଥିଲେ ଏବଂ ସେ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ବୟାନ ନଥିଭୁକ୍ତ କରିବା ସମୟରେ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଦେଖାଇଥିଲେ । ସ୍ଵୀକାର କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ, ଏହି ମାମଲାରେ କୌଣସି ପରିଚୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଯୁକ୍ତି ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ ପାଇଁ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଦେଖାଇବା ବିଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ । ସେ ଇଂଲଣ୍ଡରେ ପ୍ରଚଳିତ ପୋଲିସ ଏବଂ ଅପରାଧିକ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିନିୟମ, 1984 ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ଆମର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ ଉକ୍ତ ବିଧାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ ପାଇଁ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଦେଖାଇବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଏ ଏବଂ ଆଇନରେ ଏପରି କିଛି ନାହିଁ ଯାହା ତଦନ୍ତକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ବାରଣ କରେ । ଏହି ତତ୍କାଳୀନ ମାମଲାରେ, ସାକ୍ଷୀମାନେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଶାରୀରିକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ କିମ୍ବା ଆକ୍ରମଣକାରୀଙ୍କୁ କିପରି ଚିହ୍ନଟ କରିଥିଲେ ସେ ବିଷୟରେ କୌଣସି ଚିହ୍ନଟକାରୀ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ନଥିଲେ । ଏପରି ସାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଦେଖାଇବା କେବଳ ତଦନ୍ତକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ ସମ୍ପର୍କରେ ଭୁଲ ନିଷ୍କର୍ଷ ନେବାକୁ ପ୍ରେରଣା ଦେବ । ଇଂଲଣ୍ଡରେ ପ୍ରଚଳିତ ପୋଲିସ ଏବଂ ଅପରାଧିକ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଧିନିୟମ, 1984 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ଅନୁଯାୟୀ, କେବଳ କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଦେଖାଯାଇପାରିବ । ଆଇନର ସଂଲଗ୍ନ E ହେଉଛି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଏବଂ ଏହା କୁହେ ଯେ ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଦେଖାଇବା ପୂର୍ବରୁ, ତଦାରଖ ଅଧିକାରୀ ପ୍ରଥମେ ନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଯେ ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବର୍ଣ୍ଣନା ରେକର୍ଡ କରାଯାଇଛି, ଏବଂ ଯଦି ତଦାରଖ ଅଧିକାରୀ ବର୍ଣ୍ଣନା ନିଶ୍ଚିତ କରିପାରିବେ ନାହିଁ, ତେବେ ଅଧିକାରୀ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଦେଖାଇବାକୁ ସ୍ଥଗିତ ରଖିବେ । ବିଧାନର ସଂଲଗ୍ନ E ରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିବା ଅନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଯଦି ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପରିଚୟ ପୋଲିସକୁ ଜଣା ଥାଏ ଏବଂ ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତି ଭିଡିଓ ପରିଚୟ, ଏକ ପରିଚୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ କିମ୍ବା ଗୋଷ୍ଠୀ ଚିହ୍ନଟରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଉପଲବ୍ଧ ଥାଏ, ତେବେ ସାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ କିମ୍ବା କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଦ୍ଵାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କିମ୍ବା କଳାକାରଙ୍କ ମିଶ୍ରିତ କିମ୍ବା ସମାନ ସାଦୃଶ୍ୟ କିମ୍ବା ଚିତ୍ର ଦେଖାଇବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

ତଦନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସମୟରେ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଦେଖାଇବା ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ବୈଧାନିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତଥାପି, ତଦନ୍ତ ସଠିକ୍ ଦିଗରେ ଚାଲିଛି କି, ତାହା ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ପୋଲିସ

ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଦେଖାଇବାକୁ ଅଧିକାର ପାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଏହି ତତ୍କାଳୀନ ମାମଲାରେ, ଏହା ଦେଖାଯାଉଛି ଯେ ତଦନ୍ତକାରୀ ଅଧିକାରୀ ତଳେ ଲେଖାଯାଇଥିବା ନାମ ସହିତ ଫଟୋଗ୍ରାଫ ଥିବା ଆଲବମ୍ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ଆଲବମ୍ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀଙ୍କୁ ଦେଖାଇଥିଲେ ଏବଂ Cr. P.Cରେ ଧାରା 161 ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କର ବୟାନ ନଥିଭୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଯଥାର୍ଥ ନୁହେଁ, କାରଣ ଏହା ନିରପେକ୍ଷ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ତଦନ୍ତକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ଏବଂ କେତେକ ସମୟରେ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରେ ଯେଉଁଠାରେ ଭୁଲ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣକାରୀ ଭାବରେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଏ ।ତଦନ୍ତ ସମୟରେ, ଯଦି ସାକ୍ଷୀ ଆକ୍ରମଣକାରୀଙ୍କ ଚିହ୍ନଟକାରୀ ସ୍ୱରୂପଗୁଡ଼ିକ ଦେଇଥାନ୍ତେ, ତେବେ ତଦନ୍ତକାରୀ ଅଧିକାରୀ ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଦେଖାଇ ତାହା ନିଶ୍ଚିତ କରିପାରିବେ ଏବଂ ତଦନ୍ତକାରୀ ଅଧିକାରୀ ପ୍ରଥମେ ଗୋଟିଏ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଦେଖାଇବେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଯଦି ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ, ତେବେ ସମାନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଏକାଧିକ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ ଦେଖାଇବା ଉଚିତ ।ଯଦି ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ ପାଇଁ କିମ୍ବା ଭିଡିଓ ଚିହ୍ନଟ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଥାଏ, ତେବେ ସାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ ଫଟୋଗ୍ରାଫ୍ କେବେବି ଦେଖାଯିବ ନାହିଁ ।

ଏହି ତତ୍କାଳୀନ ମାମଲାର ବିଚାର କରି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସାକ୍ଷୀମାନେ ଆକ୍ରମଣକାରୀଙ୍କୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଚିହ୍ନଟ କରିବାର କୌଣସି ସୁଯୋଗ ପାଇ ନାହାଁନ୍ତି କାରଣ ସେମାନଙ୍କର ପୂର୍ବ ପରିଚୟ ନଥିଲା । ସାକ୍ଷୀମାନେ କାରଖାନାକୁ ଯାଉଥିବା ସମୟରେ ଏକ ଗାଡ଼ିରେ ଯାତ୍ରା କରୁଥିଲେ, ଏବଂ ଯଦି ସେମାନେ ଯାତ୍ରା ସମୟରେ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ଦେଖିଥାନ୍ତି, ତେବେ ସେମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସହଜ ହୋଇନପାରେ । ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରମାଣର ବିକୃତ ମୂଲ୍ୟବୋଧ କରିଛନ୍ତି, ଏବଂ ନିଆଯାଇଥିବା ମତାମତ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଏବଂ ଏହା ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ମାମଲା ନୁହେଁ ଯେଉଁଠାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଦୋଷମୁକ୍ତିରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିପାରିବେ । ଅପରାଧିକ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର କୌଣସି ଯୋଗ୍ୟତା ନାହିଁ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଛି ।

ଆର୍. ପି. ଆବେଦନ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମା ରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଧିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ସୁମିତ୍ରା ସାହୁ ,ଅନୁବାଦିକା,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।